

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Deželni zbor kranjski.

XIV. seja dne 17. julija t. l.

(Dalje.)

Posl. Hribar je poročal o dež. proračunu. Sklenilo se je brez generalne debate začeti specialno razpravo. Sprejeti so bili naslednji predlogi:

I. Deželnega zaklada skupna potrebščina za leto 1901. 3.083.665 K in skupno pokritje 655.411 kron, tedaj nedostatek 2.428.254 K, se odobri.

II. V pokritje tega nedostataka pobira naj se v letu 1901: 1. 40% na priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa s proračunjenim prihodkom 289.359 K. 2. Samostojna dež. naklada od porabljenih likerjev in vseh poslajenih opojnih tekočin od hektolitra 30 K in od drugih porabljenih žganih opojnih tekočin od hektolitrske stopinje 60 h, in sicer za prvih osem mesecev leta s tangento od celotne svote 840.000 K s 560.000 K. 3. Samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 2 K od hektolitra s prihodkom 150.000 K. 4. 40% na priklada na vse direktne davke izvzamši doklade na osobni dohodninski davek.

Ta dohodek se proračuna s 1.343.654 kron.

III. Nedostatek 85.241 K pokrije naj se iz blagajnične gotovine; ko bi le-ta ne zadostovala, pa s kreditno operacijo, za katero naj deželni odbor izprosi dodatnega odobrenja dež. zbora.

IV. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepom ad II. Najvišje pritrjenje.

Nadalje so bile sprejete sledeče resolucije:

I. Z ozirom na ugodni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za leto 1901. poslujočemu osebju posebna nagrada v znesku 5% od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih remanencah presega znesek 200.000 K. Ta dohodek izračuni se od konsuma 1.632.496 litrov navadnega in 29.523 litrov poslajnega žganja na podlagi naklade 36 h od hektolitrske stopinje navadnega in 12 K od hektolitra poslajenega žganja. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto med one pri pobiranju deželne naklade poslujoče osebe, katere se odlikujejo po posebni spretnosti in točnosti. Iz istega zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi računski oficijal I. vrste Hinko Lindtner. Ob jednem pooblašča se deželni odbor, da sme prav kakor lani plodonosno naložiti del tega zneska.

II. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitninskega davka na Kranjskem kot ponudnik imenom dežele, in sicer pri vseh zakupnih dražbah, katere se bodo vršile do prihodnjega deželnozbornskega zasedanja. Ob jednem se deželni odbor tudi pooblašča, da stopi s cesarsko vlado v dogovor zaradi izključnega prevzema užitninskega zakupa v vseh okrajih Kranjske dežele, in sicer izvendražbenim pōtem.

III. Deželnemu odboru se naroča, da se vnovič obrne do cesarske vlade z nujno prošnjo, naj bi predložila državnemu zboru načrt zakona v zadevi preodkaza realnih davkov deželam.

IV. Uvažuje, da nastanjanje orožništva — služečega v prvi vrsti občedržavnim, ne pa specifično deželnim interesom — nalaga deželnemu zakladu kranjskemu občutno breme, breme, katero vrhu tega še raste od leta do leta:

Deželni zbor vojvodine Kranjske smatra za pravično in potrebno, da se izpremene obstoječa zakonita določila glede nastanjanja orožništva in da se pōtem državnega zakona uveljavi načelo, da je trošek za nastanjanje orožništva prevzeti državi, deželni zakladi pa da bi k večjemu le nekoliko prispevali k temu trošku.

Deželnemu odboru se naroča, da oznani to resolucijo visoki vladi, katera naj čimprej predloži primeren zakonski načrt državnemu zboru v ustovno razpravljanje.

Zajedno so bile dovoljene naslednje podpore:

1. „Družbi sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 2000 K, 2. „Slovenskemu planinskemu društvu“ v Ljubljani 1000 K, 3. „Dijaškemu podpornemu društvu „Rado-goju“ v Ljubljani 800 K. Podpornim zalogam, in sicer: 4. c. kr. druge gimnazije v Ljubljani 600 K, 5. c. kr. gimnaziji v Novem mestu 400 K, 6. slovenskih visokošolcev na Dunaju 400 K, 7. slovenskih visokošolcev v Gradcu 400 K, 8. c. kr. gimnazije v Kranju 300 K, 9. c. kr. gim. v Kočevju 200 K, 10. c. kr. velike realke v Ljubljani 100 K. Dijaškim kuhinjam, in sicer: 11. Jeranovej v Ljubljani 500 K, 12. v Kranju 500 K, 13. v Novem mestu 100 K, 14. v Kočevju 50 K, 15. Društvu „Narodna šola“ v Ljubljani 400 K, 17. Deželnemu pomočnemu društvu „rdečega križa“ v Ljubljani 200 K, 18. Gospejnemu pomočnemu društvu „rdečega križa“ v Ljubljani 100 K, 19. Društvu za odpuščene kaznjence v Mariboru 50 K, 20. Medicinskemu podpornemu društvu na Dunajskem vseučilišču 50 K, 21. Podpornemu društvu rudarskih akademikov v Ljubnem 40 K, 22. Podpornemu društvu pravnikov na Dunaju 40 K, 23. Podpornemu društvu na filozofični fakulteti na Dunaju 50 K, 24. Bolniškemu društvu visokošolcev na Dunaju 80 K, 25. Bolniškemu in podpornemu društvu zasebnih in pomožnih uradnikov na Kranjskem 200 K, 26. Freitisch Institutu na vseučilišču v Gradcu 50 K, 27. Asilnemu društvu Dunajskega vseučilišča 100 K, 28. Mensae academicae na Dunaju 60 K, 29. Mensae academicae na tehniki v Gradcu 80 K, 30. Podpornemu društvu na c. kr. strokovnej šoli za obdelovanje zemlje na Dunaju 40 K, 31. Društvu za dijaška ročna dela na Dunaju 50 K, 32. Slovenskemu trgovskemu društvu „Merkur“ v Ljubljani 200 K, skupaj 9340 K.

„Glasbeni Matici“ se je dovolila izredna podpora 2000 K.

V specialni debati je posl. Višnikar obširno razpravljal o krošnjarstvu. Govoril je nekako takole:

Znano je, da je ces. kr. vlada letos vnovič predložila v državnemu zboru načrt zakona o krošnjarstvu, kateri je obrtni odsek deloma že rešil. Ta načrt se le malo loči od onega z leta 1894, ki ga je bil obrtni odsek že popolnoma rešil in z obširnim poročilom predložil državnemu zboru. Zaradi predčasnega sklepa državnega zbora zadeva ni prišla več v razpravo. Tako je bilo tudi s poznejšimi načrti. Sedaj se bode stvar bržkone končno rešila. Nekatere krošnjarstvu za privilegirane kraje ugodne spremembe, ki jih je bil leta 1896. sklenil obrtni odsek, je vlada zopet črtala. Sicer je bil tudi odsek predlog krošnjarstvu v marsičem neugoden.

Ne bodem tajil, da je reforma krošnjarskega zakona potrebna. Tudi tu je treba marsikaj pomesti in očistiti, mnogo „pofelna“

se prodaja od hiše. Krošnjarstvo ima brez dvojbe slabe strani, a gotovo je tudi koristno za producente in konsumente ter je večkrat glavni postranski zaslužek kmetom ubožnih krajev. Krošnjarstvo je glavni steber domače industrije. Ohranilo se je še v kulturno bolj razvitih državah, kakor je Avstrija. Krošnjar prodaja blago hodeč od kraja do kraja, od hiše do hiše, brez stalnega prodajališča. Zaradi tega so mu protivni stabilni trgovci, večkrat brez pravega vzroka. Mesta in trgi so od nekdanj smatrali trgovino za neko meščansko obrt ter so se protivili krošnjarstvu, katero je pa še vedno vsaj za nekatere avstrijske dežele velikega pomena. Krošnjarstvo večkrat koristi tudi veliki industriji, ker spečava blago, ki je prišlo iz mode ter ga raznaša v od prometa oddaljene kraje in sploh mej ubožnejše ljudstvo, kjer se ne gleda toliko na moderno in fino blago, kakor na ceno. Toda ne bodem govoril dalje o krošnjarstvu sploh, ampak omejiti se hočem v prvi vrsti na naše domače krošnjarje, na Kočevce in Ribničane.

V ribniški dolini in v sosednih krajih se, kakor znano, izdeluje pozimi takoimenovana „suha roba“, spomladi pa gre ž njo gospodar v svet, v razne avstrijske dežele in tudi na Hrvaško in Ogrsko. Zaslužek ni posebno masten, a priden in varčen mož si s tem vendar nekoliko pomaga ter tako preživi sebe in svojo družino. Vpoštevati je treba, da se doma pozimi cela rodbina, mlado in staro, peča z izdelovanjem suhe robe, zaslužek posameznikov je skromen, ako pa se vzame vse skupaj, vendar nekaj izda.

Poleg tega naš rešetar ne prodaja samo svojih rešet, sit in ret, ampak jih tudi popravlja. To kmeta malo stane in obema je vstreženo, s popravo starega si prihrani novo. V tem slučaju res kmetu pomaga ter mu donša v hišo gospodarske potrebščine, in jaz v resnici ne morem umeti, čemu bi se oviralo to, rekel bi, idealno razmerje?

Boji zoper krošnjarstvo so že zelo stari ter segajo v srednji vek, kar dokazujejo razni cesarski patenti od 15. do 19. stoletja. Vlada je bila primorana posameznim krajem in okrajem dajati privilegije, ker prebivalci niso mogli živeti od samih nerodovitnih zemljišč. Kočevcem je že cesar Friderik IV. leta 1492. podelil privilegij in pravico, da smejo krošnjariti z lastnimi izdelki, s platnom in lesnino. Kočevskemu okraju so se dalje dajale predprave in olajšave glede krošnjarstva pod cesarjem Jožefom II., pod Marijo Terezijo in Leopoldom II. leta 1792. in pozneje.

V splošnem krošnjarskem predpisu (allgemeine Hausiervorschrift) z dne 1. sept. 1785. se je dovolilo tedanjim podložnikom graščin Kočevje in Ribnica krošnjariti z raznim kolonialnim blagom, južnim sadjem (Südf Früchte) in z izdelki domače industrije. Te ugodnosti so dobili tudi podložniki graščine Poljane v črnomaljskem okraju. Po trgovinskih ministrskih naredbah z dne 6. oktobra 1855 in 17. junija 1876. imajo po sedanjih razdelitvi okrajev te ugodnosti in pravice do krošnjarstva prebivalci sodnih okrajev Kočevje in Ribnica, občina sv. Gregor in Lužarje v velikolaškem okraju, poljanska dolina in neki drugi kraji v črnomaljskem, občine Črmošnjice in Poljane v novomeškem in Smuka v žužemberskem sodnem okraju.

Sedaj veljavna postavna določila o krošnjarstvu imamo v cesarskem patentu

z dne 4. septembra 1852 št. 252 d. z. in v odredbah trgovskega ministra z dne 6. okt. 1855 in 17. junija 1876. Za nas najvažnejši je § 17. ces. patenta, ki se glasi v nemškem besedilu: „In besonderer Berücksichtigung der Nahrungsverhältnisse einiger Gegenden werden den Bewohnern derselben besondere Begünstigungen bezüglich des Hausierhandels mit gewissen Waren zugestanden. Sie bestehen darin, dass in solchen Gegenden die Bewilligung zum Hausierhandel mit gewissen Waren auch solchen Personen männlichen und weiblichen Geschlechtes erteilt werden kann, welche das vierundzwanzigste Jahr zurückgelegt haben und in den Vollgenuss der bürgerlichen Rechte gesetzt sind; endlich dass die von der betreffenden Kreisbehörde (jetzt: Bezirkshauptmannschaft, resp. Magistrate der Städte mit eigenem Statute) erteilte Bewilligung für das ganze Reich, selbst mit Einschluss aller sonst ausgenommenen Orte giltig ist.“

Diese so begünstigten Personen sind: . . . f) die Bewohner von Gottschee, Pölland, Reifnitz in Krain, bezüglich des Handels mit Citronen, Datteln, Feigen, Kastanien, Limonien, etc.“

Za te kraje, ki imajo tedaj priznano pravico do krošnjarstva, zadostuje za krošnjarje starost 24 let. Posebno važno za nas pa je določba, da velja dovolilo okr. glavarstva za celo državo in da se v zakonu izrecno navedeni okraji Kočevje, Ribnica in Poljane, katerim so se priznale posebne pravice do krošnjarstva.

Kako pa je z novim načrtom?

Za naše privilegirane kraje pridejo v poštev §§ 3, 5. odst. 2., § 8. odst. 7., §§ 16. in 26.

§ 3. določa med drugim, da je treba za dovolilo za izvrševanje krošnjarstva starost 33 let, zakaj ravno 33 let, ne vem. Na Angleškem se zahteva samo starost 17 let. Prosilec mora vsaj jedno leto stanovati v okraju pristojnega obrtnega oblastva. Naša okr. glavarstva ne bodo mogli izdajati licenc za druge okraje in dežele Pogoj starost 33 se sme pregledati za okraje s privilegijami (§ 16).

§ 5. odst. 2. določa: „Die Ausfertigung des Hausierbuches wird entweder bloss für den eigenen oder auch für mehrere unmittelbar angrenzende Bezirke desselben Verwaltungsgebietes ausgestellt.“ Tudi ta določba je zelo neugodna, ako se pomisli da naši krošnjarji ne krošnjarijo v svojem in v sosednih okrajih, ampak večinoma v drugih deželah. Vidiranje krošnjarske knjige se po § 8. lahko omeji tako, da velja samo za 3 dni ali 4 tedne.

Največjo koncesijo nam daje § 16., tudi ta je dvomljive vrednosti, ako si jo bolje ogledamo. Ta paragraf se glasi:

„Aus Rücksicht auf die Erwerbslosigkeit einzelner Gegenden und Bezirke kann vom Handelsminister im Verordnungswege erklärt werden, dass die Bewohner derselben, wenn sie im übrigen die gesetzlichen Erfordernisse (§ 3) nachweisen, nach vollendetem 24. Lebensjahr zum Hausierhandel mit den Erzeugnissen ihrer Hausindustrien oder, wenn dasselbe der Hausierhandel mit anderen Waarergattungen im Herkommen begründet ist, auch mit derlei Waaren, soweit sie nicht vom Hausierhandel ausgeschlossen sind (§ 19.), zugelassen werden dürfen.“

Po tej določbi sme tedaj trgovski minister administrativnim putem izreči, da se prebivalci takih krajev po spolnjenem

24. letu smejo pripustiti h krošnjarstvu z izdelki svojo domačo industrijo ali tudi z drugim blagom, ako je bilo to od starih časov v navadi. Vse te pravice visé tedaj na niti ter so odvisne od dobrohotnosti trgovskega ministra in drugih oblastev.

Krošnjarstvo, katero že itak pojemlje, se bode še nekoliko časa trpelo, dokler mu bode trgovski minister naklonjen ter se ne udá agitacijam. Najhujši nasprotniki krošnjarstva so antisemiti in krščanski socialisti na Dunaju. Ako postane n. pr. dr. Lueger trgovski minister, bode krošnjarstvo takoj odpravil.

Že leta 1895. sem v državnem zboru predložil peticijo občin ribniškega okraja za spremembo vladnega načrta na korist naših krošnjarjev, posredoval sem tudi pri nekaterih členih obrtnega odseka, kateri je potem res sprejel nekatere ugodnosti in posebno § 16. spremenil tako, da bi naši krošnjarji obdržali pravice do krošnjarstva ter ne bili zavisni samo od milosti trgovskega ministra in drugih oblastev. Ker je ministarstvo zopet sprejelo prvotno besedilo v načrt, akoravno priznava v svojih motivih, da je krošnjarstvo za gotove kraje potrebno in posebno v interesu domače industrije velikega pomena, moram iz nove vladne predloge sklepati, da je namen vlade, krošnjarstvo sčasom popolnoma odpraviti in da se hočejo stari krošnjarji samo nekoliko božati ali narkotizirati, da jih bodo manj bolelo.

Gospoda moja! Jaz mislim, da take obtežitve niso niti potrebne niti utemeljene. Ako se sme krošnjarstvo v veliko naprednejših državah, kakor je Avstrija, prosto razvijati, tudi pri nas ni sile, da bi se zatrlo morebiti na ljubo prenapetim agitacijam. Na Francoskem je krošnjarstvo prosta obrt, na Angleškem se zahteva samo certifikat policijskega oblastva in starost 17 let, na Nemškem je urejeno po načelih obrtne prostosti ter se zahtevajo od krošnjarjev samo potovalni obrtni listi (Wandergewerbscheine).

Jaz mislim tedaj, da se krošnjarstvo pri nas vsaj lahko tolerira. V kočevskem političnem okraju je krošnjarstvo vitalnega pomena, važnejše, kakor marsikaj drugega. Krošnjarstvo podpira najbolj domačo industrijo, katero je posebno v ribniški dolini glavni pridobitni vir za kmetovalce. C. kr. vlada naj bi gledala na to, da se ta od starodavnih časov obstoječa industrija ne le ohrani, ampak kolikor mogoče pospešuje, ne pa, da odpravi nekaj, kar že obstoji stoletja in se je obneslo, predno ne vé, s čim bi se to nadomestilo.

Pred kratkim se je v tej visoki zbornici prav umestno govorilo o izseljevanju v Ameriko, katero se tudi pri nas rapidno množi. Samo vest, da se namerava odpraviti ali vsaj obtežiti krošnjarstvo, je pri nas odgnala mnogo rešetarjev, kateri razmerno še najbolje izhajajo, v Ameriko. Jaz bi prosil visoko vlado in tudi gospode državne poslance, da naj vso pozornost obračajo na to zadevo, in da resno premislijo položaj naših krošnjarjev. Gospod poslanec kočevskega mesta mi bode pritrnil, kakšna razburjenost je vladala letos po Kočevskem, ko se je izvedelo o vladnem načrtu zakona o krošnjarstvu. Sklenili so obširno in prav dobro utemeljeno peticijo do državnega zbora, katero je podpisalo 20 županov, in s katero se lahko vsi strinjamo.

Jaz ne bodem ponavljal razlogov peticije, na katero se sklicujem, ter jo predložim v informacijo deželnega odbora.

Visoka zbornica! Jaz mislim, da naši lončarji in rešetarji, kostanjarji in pomarančarji niso nikomur napoti, da ne škodujejo niti mestom niti trgovcem. Pustimo jih tedaj še dalje živeti in izvrševati obrt, s katero so se pečali njihovi predniki cela stoletja!

Končno prosim, da se tudi visoki deželni zbor izreče za to, da je ohranitev krošnjarstva za prebivalce teh krajev neobhodno potrebna, in da izvoli sprejeti sledečo resolucijo:

Deželni zbor vojvodine Kranjske izjavlja, da je potrebno, da se ohrani in ne obtežuje krošnjarstvo za tiste kraje in okraje, kjer je bilo zaradi uboštva ali nepridobitnosti prebivalcev od nekdanj v navadi, posebno pa krošnjarstvo z lastnimi izdelki domače industrije. Deželnemu odboru se naroča, da se pred zasedanjem državnega zbora ob-

vesti o tej resoluciji in nje razlogih visoko c. kr. vlado, katera se naprosi, da ne pritrudi pobeni bistveni spremembi zakona o krošnjarstvu, s katerim bi se odpravile sedanje v § 17. ces. pat. 4. aprila 1852. št. 252, d. z. in v drugih naredbah prebivalcem posameznih krajev naše dežele zajamčene pravice in ugodnosti in onemogočilo ali vsaj bistveno obtežilo krošnjarstvo, kakor je bilo od nekdanj v navadi.

Posl. baron Schwegel je izjavil, da popolnoma pritrjuje izvajanjem poslanca Višnikarja. Tisti, ki mislijo, da se z bojem zoper krošnjarstvo zboljša položaj trgovine in obrtnosti, so v zmoti. Tudi ko se je utesnila obrtna svoboda, se je reklo, da se s tem povzdigneta trgovina in obrtnost in se zboljša njih položaj. Toda z utesnitvijo obrtne svobode se položaj trgovine in obrtnosti ni zboljšal čisto nič, pač pa se je mnogim ljudem vzela možnost, priti do kruha. Akoija zoper krošnjarstvo ni nastala iz gospodarskih vzrokov, ampak iz političnih vzrokov. To prizadevanje, zatreti vso krošnjarstvo, je velika krivica in kaže tudi veliko politično nerazsodnost. Popustnost odločilnih krogov je prevelika in je nepravilno, da se delajo vedno in vedno koncesije tisti kričavi stranki, ki vodi gonjo zoper krošnjarstvo. Posledica zatiranja krošnjarstva je pri nas izseljevanje. Tu na Kranjskem je dokaz, da so ravno tisti krojci najprej prisiljeni, izseliti se, ki so se bavili s krošnjarstvom. Priporočam nasvet poslanca Višnikarja kar najtopleje in upam, da se bo tudi z druge strani krošnjarstvo ščitilo. Za varstvo krošnjarstva ne govore samo cesarski patenti, govori za to tudi statistika, ki kaže koliko ljudi mora iz Kranjske v Ameriko, ker se s krošnjarstvom ne morejo več preživeti. Želeti je, da bo vlada upoštevala starodavne pravice in potrebe kranjskega prebivalstva in varovala krošnjarstvo.

Posl. Pakiž se je pridružil Višnikarjevi resoluciji in apeliral na vlado, naj v tej resoluciji izraženi želji ugodí. Z nekim popolnoma opravičenim ponosom je rekel govornik: Jaz sicer nisem veliko dosegel v tej zbornici, to pa lahko rečem, da sva Višnikar in jaz vedno pošteno, vestno in z vnmemo zastopala korist volilcev.

Poročevalec Hribar je omenil, da se tudi Ljubljana brani splošnega krošnjarstva. Naperjeno je to proti nadležnim židom, ne pa proti domačim krošnjarjem, posebno ne proti ribniškim, ki prodajajo suho robo.

Zbornica je na to sprejela od poslanca Višnikarja nasvetovano resolucijo. (Konec prih.)

V Ljubljani, 18. julija.

Zjedinenje čeških strank.

Na Češkem se že resno pripravljajo na deželnozbornske volitve, dasi se snide dež. zbor še jedenkrat in zadnjič spočetka septembra. V Pragi se vrše pogajanja med Mlado in Staročehi. Povzročil je ta pogajanja načelnik mladočeškega državnozbornskega kluba, dr. Herold. Pri volitvah leta 1891. so bili Staročehi docela poraženi na vsej črti. Celó vodja Staročehov, baron Rieger je v svojem rojstnem kraju Semil padel v boju z neznanim mladočeškim kandidatom. Sedaj, po desetletnem izgnanstvu pa se vrne stari Rieger iznova v dež. zbor, iz katerega ga je prav za prav pognal radikalni, sedaj že pokojni dr. Vašaty, kričeč, da je Rieger izdajalec. Tekom desetih let se je tudi na Češkem izpremenilo marsikaj. Kmetško ljudstvo, pred 10 leti glavna opera Mladočehov, se je obrnilo od Mladočehov ter se oklenilo radikalnejših agrarcev. Stranke radikalcev, naprednjakov in realistov ter čeških socialistov so med narodom tudi močno omajale zmagovito stališče Mladočehov. Ker se je bati, da nastanejo v volilnem boju še večje zmešnjave, se hočejo Mladočehi složiti s Staročehi. Na to delajo Rieger, Herold in dr. Engel. Če se zjedinita te dve stranki, se jima pač približajo kmalu še agrarci in naprednjaki; radikalci Klofač-Fresslove vrste pa ostanejo osamljeni. Razmere na Češkem se naglo razvijajo, in uspeh pri deželnozbornskih volitvah ne ostane brez velikega upliva na državni zbor.

Niževavstrijsko učiteljstvo

je imelo v Klosterneburgu svoje zborovanje. Udeležilo se ga je nad 2000 učiteljic in učiteljev. Shod je bil sijajna manifestacija za svobodno moderno šolo in velik protest proti klerikalni reakciji, ki podko-

puje šolo tajno in javno. Shod je bil hkratu tudi demonstrativen ter je obsodil terorizem in demagoštvo, ki vlada na Dunaju, v duševnem središču države, kjer učitelj ne sme imeti nobenega lastnega prepričanja, sicer ga klerikalni Luegerjanci preganjajo in uničijo. Posl. Voelkl, ki je došel na shod s posl. podučiteljem Seitzem, je dejal lepo: Blizu Klosterneburga se dviga Golovec, znak Dunaja. Pogled z Golovca pokaže, da je Dunaj zavil v gosto meglo, dočim sije na deželi prijazno sonce. Tako je tudi v političnem oziru. Dunaj zavija gosta megla politične reakcije, deželo pa polni luč napredka. Svež veter brije sedaj po nemških avstrijskih pokrajinah in kmalu se mu bo posrečilo, pregnati temne megle Dunaja. Posl. Voelkl je pozdravil delavnost parlamenta, ki pa ni samo za to na svetu, da dovoli zidanje vodnih cest in kanalov, nego naj služi tej svrhi, da sveti z bakljo prosvete v temne kote politike črnih. Spričo bodočih deželnozbornskih volitev je govornik pozivljaval vse svobodomiselné elemente, naj bodo složni proti terorizmu in pusu rovelosti. To je vse eno, ali je kdo radikalen ali radikalnejši, kajti na eni strani stojé sovražniki inteligence na drugi pa sovražniki vlade drhali. Učiteljstvo pač v tem boju ne bo ugibalo, na katero stran se mora postaviti!

Vojna v Južni Afriki.

Iz Bloemfonteina, glavnega mesta Oranija, poročajo, da bi bili Buri 10. t. m. južno Bloemfonteina skoraj ujeli angleško policijsko četo. Vršil se je hud boj, v katerem so bile na obeh straneh znatne izgube. Angleži so se le z največjo težavo rešili. Ta boj dokazuje, da niso Angleži niti sredi Oranija, blizu glavnega mesta gospodarji dežele. Buri hodijo sém ter tja in napadajo angleške čete, ki so večinoma le ob železniških progah, v notranjih delih dežele pa Angleži nimajo nikjer obstanka. Vojni minister Brodrick je v zbornici izjavil, da ni istina, da se velik del vojske pokliče iz Južne Afrike domov, in da se vojna začne na nov način. Potemtakem je resnično samo to, da se Angleži v Transvaalu umaknejo le na omejen del med Durbanom, Maritzburgom in Johannesburgom, da torej velik del Transvaala izročé zopet Burom. Razumljivo je potem, da je angleška vlada slabe volje ter nervozno išče sredstev, ki bi končali vojno čim prej. „Weekly Dispatch“ poroča, da je sklenil v sredo ministrski svet lotiti se najenergičnejših sredstev, da se pospeši konec vojne. Kitchener izda novo proklamacijo, ki pozove Bure, naj se udajo nemudoma, sicer jim konfiscirajo premoženje ter jih kot navadne puntarje obesi ali postreli. Pri katerih pa ta strašna grožnja ne zaleže, pa naj vpliva ljubeznivost in postrežljivost angleških dam, katere pošlje Kitchener z „milimi darovi“ v taborišče Burov. Ker so Buri poštenjaki in pobožni možje trdne morale in kremenite zvestobe, se tem ljubeznivim Angležinjam ni bati posebne nesreče, a tudi ne nadejati posebnega uspeha. Ljubeznivost Angležinj naj opravi pri Burih to, česar brutalna barbarščina Angležev ne zmore! Ali česa se imajo Buri nadejati, če se udajo, je povedal premierminister sir Gordon Sprigg: Angleži prenapolnijo Transvaal in Oranje s svojimi priseljenci, da bodo Buri kmalu v manjšini v lastni domovini!

Javna produkcija gojencev „Glasbene Matice“

ob sklepu šolskega leta 1900./1901., v četrtek, dne 11. julija 1901.

(Konec.)

C.) V dveh delih produkcije nastopilo je 14 odličnih gojencev klavirske šole. S popolno pohvalo omenjati moramo lepo, jasno in razumno klavirsko igro ter muzikalno dobro predavanje gospodičin: Alojzije Štebi, Marijane Laharnar in Ivanke Peršl iz šole g. prof. Vedrala in nadalje dobro igro gospodičin: Marije Jekovec, Amalije Jeglič in Marije Puc iz šole g. prof. Gerbiča. Gdč. Ana Kilar, iz šole učiteljice gdč. Praprotnikove, igrala je jako solidno tehnično in s primernim muzikalnim predavanjem Weberjev „Rondo brillante“. Vse klavirske skladbe: Mozartov klasični Menuet, efektni in hvaležni Weberjev „Rondo“, Raffov „Fabliau“ in „Tour

à cheval“, Dussekov „La chasse“, Mendelssohnova „Barcarola“ in Hellerjeva melodijska „etuda predavanja“, bile so tehnični stopinji dotičnih gojencev primerno izbrane in korektno izvedene. Poznala se je vsem dobra, pravilna šola. — Posebno pa so se še v prvem in drugem delu produkcije odlikovali gojenci iz šole g. prof. Procházke, in sicer radi tega, ker so po večini v najvišjih letnikih klavirske šole, nadalje ker se med njimi nahajajo najbolj dozoreli gojenci in so med njimi posebno izvrstni talenti! Njih točke so bile po muzikalni vsebini in kakovosti izbornega izvajanja večinoma na koncertni višini. Ta prekrasni uspeh slovenskih domačih talentov domačega kulturnega zavoda nam je, odkritosrčno povedano, v veliko veselje, zadoščenje in ponos! Gospod. Marijana Nollí igrala je jako fino dve Hellerjevi preludiji, gospodična Vida Prelesnik (posebno izborn talent) igrala je na pamet vsa v Beethovenov duh vtopljena dozorelo z vsemi vrli-nami čiste, prave nadarjenosti in razuma Finale klasično lepe Beethovenove sonate Es dur op. 10. št. 1. Jako nadarjen je tudi gospod Rudolf Reich, ki je lepo predaval slavno Rubinsteinovo „melodijo“ (jedno resnično najlepših, čutapolnih melodij svetovne glasbene literature, „spev“, ki dviga vsakemu muzikalno čutečemu poslušalcu srce v višine estetično čistega čuta in lepote). Skladbo, katera je v tehničnem oziru jako kočljiva, Chopinovo tarantelo, op. 43. igrala je koncertantno, izvrstno gospodična Avgusta Nollí. Vse te in nadaljne klavirske točke gospodičin Eme Nollí, Pavle Rozman in Hilde Schinzi bile bi v kras in estetičen glasben užitek koncerta, ne le šolske produkcije. Gdč. Ema Nollí igrala je Finale iz Griegove sonate op. 7., delo bujne invencije in klavirsko efektnih živih barv, izborno. (Sploh je vsakdo izvrstno muzikalen, kdor nosi ime „Nollí“, naj si že bo Josip, Srečko, Avgusta, Ema ali Marijana!) Na najvišji stopinji tehniške izobrazbe stoje klavirske igre gospodičin Hilde Schinzi, Pavle Rozman in Eme Nollí. Vse tri so izredni muzikalni talenti, z izvrstnim razumom, finim čutom in med gojenci z najvišjo izobraženostjo tehnike; v krasno-jasnem razstavljanju perijod, glavnih in stranskih temotov, v blišče lepem in finem igranju so se vse odlikovale in izražale višino klavirske streke matičnih gojencev. Rubinsteinova Tarantela za klavir op. 6. in Chopinov Scherzo op. 39. so pijanistične koncertne točke najlepše vrste, velike nadarjenosti in že izborne tehnike je treba, da jih je mogoče v duhu skladateljev koncertantno izvajati. Gdč. Rozman in Schinzi igrali ste v blagodejno lepem predavanju, z umirjenostjo in izvrstno uglobljenostjo v lepote skladb. Igra na pamet pri gdč. Rozman in Prelesnik kaže posebno nadarjenost, pripušča mnogo bolj premišljeno predavanje, razvoj popolnega čuta, in z njo se muzikalen spomin sila utrdi. Kakor čujemo, hoče se gdč. Schinzi popolnoma posvetiti glasbi in svoje študije na dunajskem konservatoriju nadaljevati. Mi odobravamo njen načrt in smo prepričani, da bo ob vzgledni marljivosti in nadarjenosti dosegla cilj umetniške pijanistinje! Sploh so pijanistične točke drugega dela bile vse v čast izvajalcem v produkciji! O vseh klavirskih gojencih, kateri so nastopili, reči se more, da so nadarjeni, solidno v klavirski tehniki svojim stopinjam primerno izobraženi, in da goje klavirsko igro v onem estetično-lepem smislu, kateri ne pripusti nobenega grdega, trdega ali kričečega tona, temveč katerim je lepota in duh glasbe in estetična vsebina umetnosti v melodičnem in harmoničnem oziru glavna stvar, povsodi obvlada je duh glavnih mislij, motivov in protimotivov, v lepi obliki podrejeno bilo jim je vse spremljevanje, tehnika pa je bila stopinji in težkočam skladbe primerna, z vso strogostjo pozorno izobražena. Ob toliki množini nastopajočih solistov navdalo nas je veliko veselje, da pri Slovencih sveto navdušenje za čisto, lepo umetnost tako mogočno sije v naši mladini! — Produkcija trajala je s kratkim četrt ure trajajočim premorom tri ure 1/6. do 1/9. ure zvečer. Kljub tej ogromni dolžini vstrajalo je občinstvo do konca. Velika dvorana „Mestnega doma“ bila je do zadnjega prostorka zasedena in napolnjena, okolu 500 ljudi prisostvovalo je temu prelepemu nastopu šole „Glasbene Matice“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. julija.

— Shod zaupnih mož napredne narodne stranke se je vršil danes v „Narodnem domu“ ter se posvetoval o bližajočih se deželnozborskih volitvah. Shod je bil mnogoštevilno obiskan, kajti prišli so zaupniki, sami najveljavnejši možje, iz vseh krajev dežele.

— Občinski svet ima danes ob šestih zvečer sejo. Na dnevnem redu so poročila glede investovane glavnice in pridobitve prometne glavnice za mestno elektrarno; O regulacijskega zaklada računskem sklepu za leto 1900; O imenovanju okrajnega načelnika za poljansko predmestje mesto umrlega Josipa Križaja. O dopisu poveljništva pešpolka št. 27, da se polože v častniških stanovanjih v mestnej pehotnej vojašnici nova tla iz hrastovih deščic. O otvoritvi Miklošičeve ceste in naprave kanala od justičnega poslopja do Ljubljane; o napravi odvodnjevalnih kanalov pri št. Jakobskejši; o napravi kanala od mestne jubilejske ubožnice do Zaloške ceste; o naročbi kandelabrov za cesar Franc Jožefov most; o napravi spominskih plošč pri cesar Franc Jožefovem mostu; o dovolitvi kredita 736 K 44 h za nujno potrebne poprave v nekem stanovanju v podjetniški graščini; o uredbi okolice projektovanega novega poslopja za drugo c. kr. državno gimnazijo v Ljubljani. O delovanju „Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva“ v drugem četrtletju 1901; o magistratovem nasvetu, naj bi mestna posredovalnica za delo in službe posredovala tudi stanovanja za letovišča. O zadevi odškodnine za svet, ki ga mestne občini odstopi Ilija Predovič na Poljanski in Mesarskeji cesti; o ponudbi mestne hranilnice ljubljanske glede nakupa onega sveta, ki je po provedbi regulacije preostal od nekdanjega Vilharjevega posestva na voglu Frančiškanskih ulic in Sv. Petra ceste; o nakupu hiš Pohlovkine ustanove v Krakovem; O prošnji Marije dr. Janove za pokojnino, vzgojino svojim otrokom in za posmrtno četrt; O prošnjah dveh mestnih uslužbencev za bolniško podporo; o županovem dopisu v zadevi dovolitve dopolnilne nagrade dvema mestnima slugama. O dopisu c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko v zadevi podaljšanja zakupne dobe; o uspehih mestnega užitinskega zakupa v letu 1900.

— Slov. kmetско društvo za gornjegradske okraj. Pri zborovanju v Kokarjih dne 30. m. m. so se na predlog in po utemeljevanju g. Iv. Lipolda sprejele, kar se pomotoma dosedaj še ni objavilo, te-le resolucije: 1. Državnima poslancema gg. H. vitez Berksu in Jos. Žičkarju se izreka z ozirom na njih postopanje v državnem zboru, kakor zlasti glede na to, da ni malo nista vpoštevala želj in prošenj prebivalstva, sosebno v zadevi železniškega vprašanja, ki je za gornjegradske okraj najvitalnejšega pomena, in v zadevi nečuvno strogega izvajanja gozdnega zakona — popolno nezaupanje. Ob jednem se pozivljata, da prideta vendar jedenkrat med svoje volilce poročat o svojem delovanju in — nehanju, in da bosta enkrat na svoja ušesa slišala mnenje večine volilcev; 2. visoka vlada se pozivlja, da odredi, da se imajo vsi pupilarni in drugi denarji, položeni pri c. kr. okr. sodišču v Gornjem gradu, z ozirom na dejstvo, da je gornjegradske okraj kot tak med ustanovitelji „Južnoštajerske hranilnice“ v Celju, in da je za ta denarni zavod prevzel tudi jamstvo ali garancijo, viagati jedino in zgolj, izvzemši samo slučaj, ako stranka izrečno drugače zahteva, — v „Južnoštajersko hranilnico“ v Celju; 3. slavni okrajni zastop se takisto pozivlja, da v najkrajšem času sklene glede „Južnoštajerske hranilnice“ jednako resolucijo ter z vsemi silami deluje na to, da bode vlada ta poziv tudi dejanski upoštevala.

— St. Jakobska-Trnovska moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bo imela svoj letni občni zbor dne 22. t. m. zvečer ob 7. uri v sobi družbe sv. Cirila in Metoda v „Narodnem domu“. Društvenike k udeležbi uljudno vabi — odbor.

— Abiturijentska veselica. Včeraj se je vršil v veliki dvorani „Narodnega doma“ koncert in ples hrvatskih in slovenskih učiteljskih abiturijentov. Uspeh — morali-

den kakor tudi gmoten — je bil povsem jako povoljen. Natančneje poročilo prijavimo jutri.

— Izlet v Dalmacijo, katerega je nameravalo prirediti „Slov. plan. društvo“, se letos ne boče vršil, ampak se odlaga na drugo leto, ker se je dosedaj oglasilo premalo udeležnikov.

— Telovadno društvo „Gorenjski Sokol“ priredi v nedeljo, dne 28. julija t. l. izlet v Žabnico. Odhod ob 2. uri popoldne. Ob 5. uri proste vaje in javna telovadba. Ob 6. uri vrtna veselica, pri kateri sodelujeta iz prijaznosti čitalniški pevski zbor in godba kranjskega prostovoljnega gasilnega društva. Ob 9 $\frac{1}{2}$. uri odhod na postajo Škofjaloka in povratek z vlakom. Ob neugodnem vremenu preloži se izlet na nedoločen čas.

— Uljuden uradnik posluje na postaji na Rakeku. Mož ni samo vsenemškega mišljenja, v kar ga opravičuje njegovo pragermansko ime Dolenc, ampak mož je tudi s strankami oduren, v kar ga njegova služba nikakor ne opravičuje. Pritožbe proti njemu niso nič novega. Tako te dni ni hotel dati voznjega listka nekemu potniku, češ, da ni prišel o pravem času, dasi je bilo zapiralo pri blagajni odprto, kar je priznan dokaz, da blagajna posluje in izdaja karte. Uradnik se je prav grobo zadržal na stranko. Ta se je obrnila do postajnega g. načelnika, in ker je imel vlak zamudo, je dosegla, da je dobila karto. Sveda je omenjeni uradnik to priliko novič porabil, da se je znesel nad stranko. Kaj ko bi južna železnica temu uradniku odkazala drug delokrog, ko za občevanje z ljudmi nima talenta?

— Otvoritev planinske kočje na Krnu 2246 m. Soška podružnica „Slovenskega planinskega društva“ je dogradila na Krnu svojo kočjo, društvo pridobi s tem 16. planinsko napravo v svojo last. Slavnost otvoritve se opravi v ponedeljek, dne 5. avgusta ob 10. uri dopoldne. Na Krn vodijo z goriške strani pota iz Tolmina in iz Kobarida. Kranjskim udeležnikom priporoča odbor „Slovenskega planinskega društva“ prelepo partijo, ki vodi v 7 urah hod iz Bohinja tja na Krn. Odpeljejo se izletniki v soboto 3. avgusta popoldne ob 4. uri v Lesce, od tu pa z vozovi v Bohinjsko Bistrico, kjer prenoče. V nedeljo 4. avgusta se vozijo k jedno uro oddaljenemu izviru Bistrice, od koder prične 7urna hoja čez planino Govnač, vodeča med Bogatinom in Kukom tja h kočji vrh Krna. Slavnost otvoritve je določena na ponedeljek 5. avgusta dopoldne. Istega dne se vrnejo izletniki poljubno preko Tolmina ali zopet čez Bohinj. Udeležnikom partije čez Bohinj se je javiti pravočasno odboru „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani, da se jim preskrbi vozove in prenočišča.

— Delavsko bralno društvo v Idriji priredi v nedeljo, dne 21. julija na vrtu g. Ivana Grudna na Jeličnem vrhu veselico. Vspored: 1. H. Vogrič: „Na zdar“, koračnica, udarja tamburaški zbor. 2. V. G. Brož: „Domovina moja“, fantazija, udarja tamburaški zbor. 3. J. Milakovič: „Bojna pjesma“, poje moški zbor. 4. J. Zeis-Bartel: „Ljubičen sen“, udarja tamburaški zbor. 5. Ferd. Juvanec: „Pastir“, poje moški zbor. 6. M. Majer: „Hrvatsko kolo“, udarja tamburaški zbor. 7. H. Volarič: „Verno si pri meni stala“, poje moški zbor. 8. V. G. Brož: „Vspomena na Bleško jezero“, romanca, udarja tamburaški zbor. 9. * * * „Na straži“, poje moški zbor. 10. J. Bartel: „Jadransko morje“, udarja tamburaški zbor. 11. H. Vogrič: „Naša zastava“, koračnica, udarja tamburaški zbor. Začetek ob 4. uri popoldne. Ustopnina za ude 20 v., za neude 40 v. V slučaju slabega vremena se vrši veselica istotam prihodnjo nedeljo, dne 28. t. m.

— Koncert kamniškega salonskega orkestra pod vodstvom g. Špaleka je uspel minolo nedeljo prav izborno in je bilo občinstvo prav navdušeno. Lep vspeh se je izvajal prav eksaktno in so vzbujale vse točke živo odobravanje, posebno pa še težji skladbi „Tannhäuser“, „Prodana nevesta“ in potpourri čeških pesmij. Poleg duševnega užitka pa je gosp. restavratér Kenda najboljše poskrbel za dobro in točno postrežbo gostov v vsakem oziru in se je tako prvi letošnji koncert izvršil v splošno zadovoljnost prav mnogobrojnega občinstva.

— Žrtve požara v Kropli. Dne 16. julija t. l. je umrla v Ljubljani 60letna Neža

Magušar, katere je bila v deželni bolnici zaradi opeklin, ki jih je dobila pri požaru v Kropli. Tedaj zaradi požara sta umrla v 14 dneh brat L. Magušar in sestra Neža Magušar. Prvega je smreka ubila, katere se je za novo poslopje sekala, sestra pa je zaradi opeklin umrla. Hiša ji je tudi do tal pogorela. Sedaj je ne bode potrebovala.

— Od Sv. Duha nad Krškem se nam piše: Našega gospoda župnika kuharica Micika Celarjeva je bila dne 15. t. m. obsojena v Novem mestu po § 491. k. z. Ta radi njenega več centimetrov predolgega jezika tožena ženica je lahko hvaležna g. dru. Slancu, ki jo je takorekoč „ven izgovoril“ pri novomeški sodnji. Vendar pa mi vai trije prizadeti Svetoduščani zakličemo vrlému dru. Slancu krepki „Živio“.

— Radi bučelnih pikov umrl. Te dni je šel dveletni sinček posestnika Glihe iz Zagorice pri Višnjigori v obližje bučelnjaka, kjer so ga bučele tako v obrazu opikale, da je deček radi tega drugi dan umrl.

— Slovensko kmetско društvo za šmarski sodni okraj priredi v nedeljo, 21. julija, ob 3. uri popoldne v Vehovarjevi gostilni v Pristovi javen društven shod, na katerem se bo mej drugim govorilo tudi o prihodnjih deželnozborskih volitvah in o ustanovitvi kmetijske šole za šmarski okraj.

— Častnim občanom je trška občina Velenje na Štajerskem imenovala svojega mnogoletnega in za občino veleslužbenega župana g. Vinka Ježovnika.

— Iz Ormoža se nam piše: V „Tagespošti“ poroča neki „nemški romar“ po slovenski zemlji pod napisom: „Deutsche Wallfahrten“ o uspehih nemških šol na Slovenskem ter imenuje Ormož „einen Vorposten an der Mur zunächst der Croatischen Grenze“. Dalje pravi, da je v neki gostilni v Ormožu vprašal za stanovanje občeznanega vodje Nemcev, mnogozaslužnega notarja, da ga pa ljudje niso hoteli razumeti. Ker v Ormožu nimamo nobenega nemškega notarja in ker dopisnik niti ne ve, da teče mimo Ormoža Drava ne Mura, stavimo glavo, da dotični pisatelj Ormoža še videl ni.

— Čitalnica v Brežicah. Koncert glasbe c. in kr. pešpolka št. 53 s sodelovanjem čitalniškega pevskega zbora bode v nedeljo dne 21. julija na vrtu „Narodnega doma“.

— Letno poročilo štirlirazredne dekliške ljudske šole v Kranju na koncu šolskega leta 1900/1901. V šoli je poučevalo šest učnih močij, 4 učiteljice in dva kateheta. Število učenk koncem šolskega leta 125, med letom ste dve učenki umrli. Po veri so bile vse učenke rimokatoliškega veroizpovedanja. Po narodnosti je bilo 123 Slovenk, ena Nemka in ena Labinja. Za višji razred ali oddelek, oziroma za izpust sposobnih 115, nesposobnih 8, neizprašanih 2. Iz letopisa omenjamo samo, da je 3. grudna 1900 proslavila šola stoletnico rojstva slovenskega pesnika prvaka, dra. Franceta Prešerna. Razredne učiteljice so po zmožnostih svojih učenk podale jim kratek životopis našega pesnika, posebno z ozirom na leta, v katerih se je izšolal. — Šolsko leto 1901—1902 se bo začelo 16. kimovca 1901 z vpisovanjem učenk, ki so dekliško šolo že posetile, in s sprejetjem novih učenk.

— Uvrstitev v Ljubljano pristojnih rekrutov. Po letošnji razdelitvi in uvrstitvi rekrutov je za sedaj žrebna št. 65/L zaključna številka rekrutnega kontigenta vojske in žrebna št. 80/L zaključna številka domobranskega rekrutnega kontigenta, višje številke pa se uvrste kot čezštevilne v nadomestno rezervo. Uvrstitev nadomestnih rezervistov v vojsko ali domobranstvo se izvrši še-le pri kontigentnem obračunu in se ob enem eventualni primankljaji v rekrutnem kontingentu nadomeste s čezštevilnimi — po vrsti žrebnih številk.

— Mestna kopel. Od 7. do 13. julija letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 809 kopelij, in sicer za moške 662 (pršnih 487, kadnih 175); za ženske pa 147 (pršnih 20, kadnih 127).

— Dvoboj z volom. Černetovi hlapci so peljali včeraj popoldne tri vole v klavnico. Bili so obsojeni na smrt. Med potjo se je na šentpeterskem mostu jeden vol, nič dobrega pričakujoč, spuntal, pokazal hlapcem pete in jo v galop vdaril proti šentpeterski cerkvi in po Zaloški cesti na Šarabonovo dvorišče. Hlapci so pridrli za njim in ga skušali ujeti ali morali so bežati

pred besnečim volom, sicer bi jih bil nasadil na rogove in pometal v zrak. Vol se ni dal na noben način ujeti, in na vsak boj pripravljen, je stal na dvorišču, mej tem, ko so ga ljudje gledali z varnega zavetja za ograjo. Nihče ni imel prave korajže se skušati z volom, ker vsakemu, ki je stopil na dvorišče, je takoj pokazal rogove in se pripravil, da se zaleti v njega, če se mu približa. Policaj, policaj, zašumi med gledalci. In res na dvorišče se je prikazala orjaška postava policajca, ki je s potegnjeno sabljo in previdnih korakov se bližal zdvijani živali. Kakor ljudje, tako tudi voli ne marajo policajev, in jih njihova navzočnost še bolj vznemiri in razburi. Vol, zagledavši rudečelicega policajca, povesil je glavo in pripravil se je za naskok. Policaj ga je čakal in je hotel napad odbiti s sabljo. Vol se zažene v policajca, ta hoče udariti, a izgubi ravnotežje in pade, vol pa skoči čez njega in ga brčne z nogo v bedro. Glasen smeh se vzdigne med gledalci za plotom. To je zmagovalca nad policajem toliko premotilo, da je za hip pozabil na svojega nasprotnika. Leta tudi ni čakal drugega napada, in je hitro pobral svoje kosti in jih odnesel z dvorišča. Vola pa so pozneje vendarle ujeli, toda le z zvijačo. Pripeljali so si dva vola na dvorišče in jeden hlapec se je skrivaje za ta dva vola toliko približal ubeglemu volu, da je prijel za vrv, katero je imel okoli rogov privezano, in jo zavezal drugemu volu okoli rogov. Potem so vse tri izgnali iz dvorišča in konec je bil volovske komedije.

— Okradeni natakarioci. Včeraj ponoči utihotal se je v prazne gostilniške prostore Fantinijeve restavracije tat in je pokradel natakarioci gdč. Matildi D. več smodk, cigaret, razglednic in znamk, natakarioci gdč. Marjani P. pa več kosov slaščič. Vzel bi bil tudi rad denar, pa ni mogel priti do njega. Tat je prišel v gostilno skozi odprto okno v času, ko sta bili natakarioci pri gostih na vrtu. Tata je pozneje izsledil in prijel v Zvezdi policijski stražnik Jezovšek in še našel pri njem vkradene reči razun slaščic, katere je bil že pojedel. Tat je brezposelni mizarski pomočnik Edmund Jankovsky iz Varšave.

— Skupaj sta trčila s kolesi včeraj popoldne na Tržaški cesti dva kolesarja. Padla sta oba raz kolesi. Jedno kolo se je pokvarilo.

— Prst odtrgalo. Pekovskemu vajencu Jakobu Moletu stanujočemu na Karlovski cesti št. 80 je včeraj popoldne stroj odtrgal kazalec na levi roki.

— Koncert meščanske godbe na Hafnerjevem vrtu je danes zvečer. Vstopnina je samo 20 kr. (a ne 30 kr.), kakor je bilo včeraj pomotoma naznanjeno.

* Tečajji za umetno vezenje. Za enake učne tečaje zanimalo se je povsod občinstvo, in to je delniško društvo za šivalne stroje — Singer Comp. — napotilo, da bo tudi v Ljubljani tak tečaj vpeljal. V ta namen vzelo je društvo v najem spreduje sobe v hotelu „pri Maliču“ (Hotel Stadt-Wien) in od nedelje 21. julija do sobote 3. avgusta se bo ondi poučevalo v vezenju, in to v raznih načinih, dalje v šivanju (krpanju), v izdelovanju smirenskih izdelkov itd. Ob enem bomo napravili razstavo vseh imenovanih izdelkov, razstavo iglastih slikarjev. — Vstop k razstavi je brezplačen in vsakemu prost. Kdor se želi udeležiti takih učnih tečajev za umetno vezenje, naj se zgleda v sobi kjer se razstava vrši, ali pa v tukajšnji zalogi trdke — Sv. Petra cesta 6, kjer se vsakemu drage volje pojasni in razloži vse potrebno.

* Lopašičev spomenik v Karlovcu. V nedeljo so odkrili brez posebnega hrupa v Karlovcu spomenik za hrvatsko historijografijo zaslužnemu zgodovinarju Lopašiču ob navzočnosti karlovskih društev in mnogih gostov in zastopnikov hrvatskih literarnih društev iz Zagreba. Spomenik, kateri je postavilo mesto Karlovec svojemu največjemu sinu, stoji pred poslopjem „Zorin dom“ in je krasno delo mojstra Rendiča.

* Soprogo ustrelili. Nedavno se je dogodila v Zoljanah na Hrvatskem velika nesreča. Nekega dne je pregledaval podjetnik gozdnih del, Dragutin Svetličič, svoj revolver, in sicer v sobi, v kateri je bila tudi njegova žena Eva Nakrat se je revolver sprožil in žena se je zgrudila mrtva na tla.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 18. julija. Povodom otvoritve dalmatinskih železnic je prišlo tudi do političnih izjav. Pri banketu je namreč železniški minister Wittek posebno povdarjal, da sta se otvoritve udeležila tudi ogrska ministra Czech in Hegedüs. Na ta pozdrav je odgovoril minister Hegedüs, ki je povdarjal solidarnost obeh državnih polovic. Ako pride časih tudi do konfliktov, ne gredo ti nikdar tako daleč, da bi postali nevarni monarhiji, zakaj Ogrska je prepričana, da se zamore ohraniti samo v okviru mogočne avstro-ogrskje monarhije.

Beligrad 18. julija. Srbski poslanik v Carigradu, Gruić, je pri porti jako energično remonstriral zoper nove uboje Srbov pri Mitrovici.

Petrograd 18. julija. Leo Tolstoj je smrtnonevarno bolan in ni nobenega upanja, da bi ozdravil.

Carigrad 18. julija. V Galati se je primeril nov slučaj kuge.

Madrid 18. julija. Glede velikih izgredov povodom procesije v Saragossi se javlja, da so nastali izgredi vsled tega, ker je procesijo vodil neki bivši general Karlistov Ravera, in ker je neki duhovnik dejanjsko napadel nekega človeka, ki je žvižgal. Neki udeležnik je bil ustreljen. Redarstvo se je omejilo na to, da je napravilo red. Udeležniki procesije so z noži in revolverji v rokah nadaljevali svojo pot.

London 18. julija. Buri se zbirajo v čedalje večjih krdelih v bližini Johannesburga. V manjši bitki pri Aliwal-Northu so bili ubiti trije angleški časniki in 17 vojakov; 16 vojakov je bilo ranjenih.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. julija: Jurij Heinzman, železniški sprevodnik, 27 let, Karlovska cesta št. 8, jetika. — Angela Maloverh, železniška uradnika vdova, 63 let, Wolfove ulice št. 1, Otrjenje žlez.

V deželni bolnici:

Dne 13. julija: Jožefa Gianeri, kajzarca, 51 let, srčna hiba. — Jakob Satler, krojaški pom., 24 let, vnetje trebušne mreže.

Dne 14. julija: Valentin Pišlar, dninar, 65 let, zlatenica.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri Igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobrih.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m. Srednji srčni tlak 738,0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura ture v °C	Vetrovi	Nebo	Mojzina v 24 urah
17.	9. zvečer	741,0	10,6 sl. vzhod		jasno	0,0
18.	7. zjutraj	740,7	14,1 brezvetr.		jasno	0,0
	2. popol.	738,7	27,0 sr. ljvzh.		del. oblak.	0,0

Srednja večerajšnja temperatura 20,5°, normala: 19,8°.

Dunajska borza

дне 17. julija 1900.

Skupni državni dolg v notah	99,25
Skupni državni dolg v srebru	99,10
Avstrijska zlata renta	118,40
Avstrijska krona renta 4%	95,60
Ogrska zlata renta 4%	118,35
Ogrska krona renta 4%	93,10
Avstro-ogrski bančne delnice	1639 —
Kreditne delnice	638,50
London vista	239,55
Nemški državni bankovci za 100 mark	117,45
20 mark	23,49
20 frankov	19,03
Italijanski bankovci	90,85
C. kr. cekini	11,29

Stajerska
ROGAČKA
KISELA VODA Sempel in Styria-vrelec
OSVEŽUJOČA PIJACA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Zahvala.

Slovensko bralno društvo v Litiji izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem cenjenim sodelavcem, ki so pri koncertu v prid Prešernovemu spomeniku dne 7. t. m. v Litiji tako požrtovalno sodelovali in k vsestransko sijajnemu uspehu pripomogli.

Posebno se čuti vezanega najtopleje se zahvaljevati častitim gospodičinam Fanci Bilinovi, Olgi Sterletovi in Anici Moosovi, ter gospodom Pavlu Lozarju in Petru Jerebu za razne sile in spremljevanje; dalje vsem šmartniskim in litijskim pevkam, kakor tudi slavnemu pevskemu društvu „Zvon“ v Šmartnem in litijskemu pevskemu društvu.

Konečno naj sprejmejo zahvalo tudi vsi oni, kateri so naklonili izdatne nadplače v blagi namen.

V Litiji, dne 15. julija 1901.

Odbor.

(1513)

Učenca

iz dobre hiše, krepkega, vsprejme v trgovino z mešanim blagom (1518—1)

Ivan Žargi v Kamniku.

Iščem

stalno stanovanje

obstoječe iz 3 sob in drugih pritliklin za avgust ali november.

Ponudbe pod: R. L. poste restante Kranjska gora. (1517—1)

Koroški rimski vrelec
najfinejša planinska kislava voda, izkušana pri vsakem nahodu, posebno otroškom, ob slabem prebavljanju, pri boleznih na mehuru in ledvicah. (573-28)
Zastopstvo in zaloga za Kranjsko in Primorsko:
Anton Ditrich
Ljubljana, Marije Terezije cesta 3.

Graška trgovska akademija.
Abiturijentski tečaj.
Jednoleten trgovski tečaj za absolvente srednjih šol in enakih učnih zavodov, ki se hoté posvetiti trgovskimi in industrijalnim podjetjem, ali hoté kot velikošolci (juristi) svoje vednosti razširiti. Začetek dne 5. oktobra.
Obširne prospekte razpošilja ravnateljeva pisarna, Kaiserfeldgasse Nr. 25.
1474-2 Ravnatelj: **J. Berger.**

Št. 522 m. š. sv.

Razpis učiteljske službe.

Na II. mestni deški petrazredni ljudski šoli v Ljubljani je stalno popolniti mesto učitelja s službenimi prejemki, kakor jih ustanovlja zakon z dne 14. maja 1898, drž. zak. št. 25.

Prosilci naj vložé svoje prošnje do dne 5. avgusta 1901 po predpisanem potu pri zdolaj navedenem šolskem oblastvu.

Po določenem roku došpele ali nedostatno opremljene prošnje se ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

dne 18. julija 1901.

Zastopnik za Kranjsko:
Mihael Kastner
v Ljubljani. (714-16)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane j. s. kol. Froga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Hebr, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, od 15. junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Hebr, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Froga v Novomesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Froga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipskega, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selthalja, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. **Froga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 48 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Šivalnih strojev
tovarniška zaloga
IVAN JAK
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.
Zastopstvo
najbolje renomiranih
Dürkopp - koles
(951-11) in
Waffenräder.

(1515-1)

Brivski vajenec

se takoj vsprejme. 1512-1
Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“

Sodni pisar

ki ima prvo pisarniško in zemljeknjižno skušnjo, išče službe pri odvetniku ali notarju. (1506-2)

Bicikelj

iz češke tovarne, model 1901, popolnoma nov, vreden 160 gld., se proda za 95 gld.

Naslov: Birmingham, poste restante Ljubljana. (1505-2)

Išče se blagajničarka

za špecerijsko trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod „Blagajničarka 50“ na upravništvo „Slov. Naroda“. (1504-2)

Učenca

sprejme **A. Šarabon**, špecerijska trgovina v Ljubljani. (1495-3)

Išče se gostilna ali izkuha

v Ljubljani ali pa v ljubljanski okolici na račun v najem. — Ponudbe pod „B. št. 10“ upravništvo „Slov. Naroda“.

Išče se spreten komptoarist

v večji trgovini. Samostojno delo. — Ponudbe v slovenskem in nemškem jeziku pod „št. 1000“ upravništvo „Slov. Nar.“.

Naznanilo.

Uljudno naznanjam p. n. gospodom trgovcem, da imam trgovino s špecerijskim blagom in z moko iz valjičnega mlina.

Ker se na kmetih lepša moka le slabo razpečava, prosim, da se mi naznani, če je kdo voljan, zamenjati jo za špecerijsko blago.

Blagovoljne dopise sprejema
Franc Šarc
v Črnučah pri Ljubljani.

(1514-1)

Spretne, solidne potovalne uradnike

(akviziterje)

za vse zavarovalne stroke vsprejme protivisoki proviziji, sčasoma tudi s stalno plačo tukajšnji glavni zastop stare, na Kranjskem že dolgo poslujoče tužemske zavarovalnice. Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošiljajo pod: „akviziter 25“ upravništvo „Slov. Naroda“.

(1026-20)

Ustanovljeno leta 1842.
Brata Eberl
Ljubljana, Franciškanske ulice 4.
Pleskarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice.
Slikarja napisov.
Stavbinska in pohištvena pleskarja.
Prodaja oljnatih barv, lakov in firnežev na drobno in na debelo.
Velika izbirkarja dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.
Zaloga
vsakovrstnih čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolinaja itd.
Posebno priporočava sl. občinstvu najnovejše, najboljše in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Epidol“.
Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečno in fino po najnižjih cenah.

Prej **J. Zor Alojzij Erjavec** J. Zor
črevijarski mojster v Ljubljani, Cevljarske ulice 3.
Po večletni skušnji, kakor tudi po dovršenem strokovnem tečaju v Ljubljani c. kr. tehnološki učni zavod, na Dunaju mi je mogoče vstrezati vsem zahtevam svojih p. n. naročnikov. Priporočam se prečastiti duhovščini in sl. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuv. Delo je ceno, pošteno in trpežno. V zalogi so razna mazila, voščila za črno in rujavno obuvale, ter razne potrebščine za to obrt. 30
Mere se shranjujejo. — Vnanjim naročilom naj se prilože vzorce.

Josip Oblak
umetni in galanterijski strugar
na Gilneah št. 93
filijalka: Šelenburgove ulice št. 1
priporočá svojo veliko zalogo strugarjskih del lastnega izdelka.
Sprejema vsakovrstna naročila ter jih izvršuje hitro, ceno in kulantno. Istotako izvršuje vsakovrstna popravila v jantaru, morski peni, kosti, rogu, lesu itd. 30

MODERCE natančno po životni meri
za vsako starost, za vsaki život in v vsaki faconi priporočá
HENRIK KENDA v Ljubljani, Glavni trg št. 17. 30
Skladišče za modno blago, pozamentrije, trakove, čipke, svileno blago, perilo, a a a a a klobuke za dame, tkana in kratka roba na debelo in drobno. a a a a a

Pekarija in slaščičarna
Jakob Zalaznik
Stari trg št. 21
Tu se dobiva 4krat na dan sveže, ukusno, zdravo in slastno pekarsko pečivo, vseh vrst kruh na vago, prepečenec (Vanille-Zwiebak), kakor tudi
ržen kruh
hlebčki po 10, 15 in 25 kr.
V slaščičarnici postrezam z najfinejšim nasladnim pečivom in s finimi pristnimi likerji ter z Vermouth-vinom. Posebno opozorjam na fine Indijanske krofe in napolnjene zavitke. 30